

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และความต้องการในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนคร ซึ่งในบทนี้จะเป็นการสรุปผล การวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 ขอบเขตของการวิจัย
- 5.3 การดำเนินการวิจัย
- 5.4 สรุปผลการวิจัย
- 5.5 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.6 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนคร

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนครเท่านั้น

5.3 การดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากรคือ คณะทำงาน สนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบท ระดับตำบลในจังหวัดสกลนคร จำนวน 124 คณะ รวม 992 คน

(2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 277 คนประกอบด้วย คปต. ที่เป็นข้าราชการ จำนวน 174 คนและ คปต.ที่เป็นประชาชนจำนวน 103 คน สุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง R.V Krejcie และ D.W. Morgan

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมี 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับ คปต. ที่เป็นข้าราชการ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับ คปต. ที่เป็นประชาชน

แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงานของ คปต.

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการปฏิบัติงานของ คปต.

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ คปต. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทุกอำเภอโดยประสานงานกับพัฒนาการอำเภอและเลขานุการ คปต. ช่วยเหลือเก็บรวบรวมให้

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 สรุปผลการวิจัย

1) สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนคร

สภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมพบว่า คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชน ปฏิบัติงานในด้านการสนับสนุนการบริหารงานของสภาตำบล การสนับสนุนด้านวิชาการ การประสานงานใน คปต. มนุษย์สัมพันธ์ของ คปต. อยู่ในระดับ"มาก"

2) สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุน การปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนคร

ปัญหาในการปฏิบัติงานโดยภาพรวม พบว่า คปต.ที่เป็นข้าราชการ และ คปต.ที่เป็นประชาชนมีปัญหาในด้านการสนับสนุนการบริหาร ของสภาตำบล การสนับสนุนด้านวิชาการ การประสานงานใน คปต.มนุษย์สัมพันธ์ของ คปต.

3) สภาพความต้องการ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนคร คปต. ที่เป็นข้าราชการ และ คปต.ที่เป็นประชาชนมีความต้องการในการปฏิบัติงานใน 2 ด้านดังนี้

(1) ด้านทรัพยากรบริหาร มีความต้องการสนับสนุนให้สภาตำบลให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารการพัฒนาชนบท มีข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันสำหรับการปฏิบัติงานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เอกสารทางวิชาการอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน

(2) ด้านขวัญและกำลังใจ มีความต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ในระดับกระทรวง กรม มีการประสานแผน ประสานความร่วมมือซึ่งกันและกันจะเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ของ คปต.ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและการได้รับความร่วมมือจาก กสศ. กม. และราษฎรในการปฏิบัติงาน

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในจังหวัดสกลนคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) สภาพและ ปัญหาในการปฏิบัติงานของ คปต.

(1) การสนับสนุนการบริหารงานของสภาตำบล

จากการวิเคราะห์ สภาพการปฏิบัติงานการสนับสนุนการบริหารงาน ของสภาตำบลโดยภาพรวมแล้ว คปต.ที่เป็นข้าราชการ คปต.ที่เป็นประชาชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติงานคือเป็นที่ปรึกษาสภาตำบล การจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี การวิเคราะห์ข้อมูล จปฐ.1,2,3 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกองวิจัยและประเมินผล กรมพัฒนาชุมชน (2528) ศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทด้านการวางแผนพัฒนาตำบล การตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ กชช. มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้มีการแก้ไขระเบียบเพิ่มเติมคือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 กำหนดให้ทุกสภาตำบลมี คปต. เพื่อเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินการในด้านต่างๆของสภาตำบล ทำให้เข้าใจแนวปฏิบัติได้ชัดเจนขึ้น จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านดังกล่าวของ คปต.มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ปัญหาในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนการบริหารงานของสภาตำบล จากการวิเคราะห์พบว่า โดยภาพรวม คปต. ที่เป็นข้าราชการ และ คปต. ที่เป็นประชาชนมีปัญหาการสนับสนุนการบริหารงานของสภาตำบล อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญล้อม สาระมาน (2535) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานในการจัดเก็บ และใช้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาชนบท ของ คปต. จังหวัดมหาสารคามพบว่า คปต. ประสบปัญหาการดำเนินงานในลักษณะ ที่ไม่มีผลทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพต่ำลง ในการดำเนินงานเกี่ยวกับ จปฐ. 1,2,3 และ กชช.2ค.ผนวกจปฐ. การกำหนดปัญหาระดับหมู่บ้าน ตำบล และการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดำบล ส่วนการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของ

ปัญหาตำบลนั้น คปต. ไม่ประสบปัญหาในการดำเนินการ อาจเนื่องมาจาก คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชน เข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ จึงทำให้การปฏิบัติดังกล่าวมีปัญหาในระดับน้อย

(2) การสนับสนุนด้านวิชาการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านวิชาการ พบว่าโดยภาพรวม คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติคือ การนำข้อราชการและให้ความรู้ในการประชุมสภาตำบลประจำเดือน การเผยแพร่ข่าวสารในด้านการพัฒนาแก่ กม. กสศ. และราษฎรตามลำดับ อาจเนื่องมาจาก การสนับสนุนด้านวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ของ คปต. ที่จะต้องปฏิบัติโดย คปต. ที่เป็นข้าราชการ ก็จะนำเรื่องราชการที่เกี่ยวข้องในด้านวิชาการไปเผยแพร่ และประสานความร่วมมือเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานกับสภาตำบล ตลอดจนข่าวสารข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องไปเผยแพร่ในที่ประชุมสภาตำบลด้วย ในส่วน คปต. ที่เป็นประชาชน ก็จะสนับสนุนให้ความรู้ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีความรู้ด้านช่าง จึงทำให้การสนับสนุนด้านวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ปัญหาการปฏิบัติงานการสนับสนุน ด้านวิชาการ จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชนมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจาก คปต. ได้ศึกษาแนวนโยบายโครงการพัฒนาชนบทของรัฐได้ทำความเข้าใจต่อระเบียบ คำสั่งและคู่มือต่างๆเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท อยู่เสมอตลอดจนได้ศึกษาศึกษาสภาพปัญหาในหมู่บ้านตำบล แล้วนำมาประชุมคปต. เพื่อสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางและแบ่งความรับผิดชอบในการสนับสนุนด้านวิชาการแก่สภาตำบล

(3) การประสานงานใน คปต.

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประสานงานใน คปต. พบว่า ภาพรวมการปฏิบัติงานของ คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับที่มีการปฏิบัติคือ คปต. ทุกคน ร่วมประชุม

สภาตำบลประจำเดือน จัดประชุมเฉพาะ คปต.อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ตามลำดับอาจเนื่องมาจาก คปต. ที่เป็นข้าราชการต้องปฏิบัติตามหน้าที่ ในฐานะที่ปรึกษาสภาตำบลและนำข้อราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องเสนอในการประชุมสภาตำบล เพื่อจะได้ดำเนินงานตามโครงการ ส่วน คปต. ที่เป็นประชาชนเข้าร่วมประชุมตามบทบาทหน้าที่ที่ปรึกษาสภาตำบล อีกประการหนึ่ง การจัดประชุมเฉพาะ คปต. อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งก็เพื่อเป็นการเตรียมข้อมูล ข้าราชการ และ งานด้านวิชาการ ก่อนที่จะเข้าร่วมประชุมสภาตำบล และเป็นการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำเดือนร่วมกันของ คปต. ซึ่งสอดคล้องกับ กรมพัฒนาชุมชน(2536) สรุปผลการวิเคราะห์การประชุมและผลการปฏิบัติงานของ คปต. ในปีงบประมาณ 2536 ของกองพัฒนาอาสาสมัครและผู้นำท้องถิ่น พบว่า คปต. ส่วนมากมีการประชุมประจำเดือนอย่างสม่ำเสมอ คิดเฉลี่ยร้อยละ 97.21

ปัญหาในการปฏิบัติงานการประสานงานใน คปต. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวม คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชนมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงาน คปต. ในฐานะที่ปรึกษาสภาตำบล จะต้องมีการประสานงานกันเป็นประจำทั้งโดยส่วนตัวและโดยราชการ มีการปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานในพื้นที่ อันเป็นประโยชน์ต่อองค์กร และประชาชนให้มากที่สุด ดังนั้นในการปฏิบัติงานการประสานงานใน คปต. จึงมีปัญหาในระดับน้อย

(4) งานมนุษยสัมพันธ์ของ คปต.

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานมนุษยสัมพันธ์ของ คปต. พบว่าโดยภาพรวม คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติคือ คปต. มีความสัมพันธ์และเป็นกันเองกับ กม. กสศ. และราษฎร กม. กสศ. และราษฎรให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของ คปต. ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุดาพร สันติธวานนท์(2533) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ คปต. ตามความคิดเห็นของ กม. กสศ. พบว่า คปต. ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ดี และยังมีมนุษยสัมพันธ์อีกด้วย อาจเนื่องมาจาก คปต. จะต้องร่วมปฏิบัติงานกับองค์กรต่างๆ ในระดับ

ตำบลหมู่บ้านตลอดจนราษฎร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ คปต. จะต้องสร้างความสัมพันธ์ และมนุษยสัมพันธ์ทั้งใน คปต. และกับองค์กรต่างๆ เพื่อให้งาน/โครงการที่ คปต. ได้รับจากหน่วยเหนือปฏิบัติได้สำเร็จตามโครงการ ปัญหาจากการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ของ คปต. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวมแล้ว คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชนมีการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการสร้างความเข้าใจ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีปัญหาในด้านดังกล่าวน้อย

2) ความต้องการในการปฏิบัติงานของ คปต.

(1) ความต้องการในด้านทรัพยากรบริหาร จากการวิเคราะห์พบว่า คปต. ที่เป็นข้าราชการ คปต. ที่เป็นประชาชน มีความต้องการในการปฏิบัติงานตามลำดับคือการสนับสนุนให้สภาตำบลมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร การพัฒนาชนบท การมีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันสำหรับการปฏิบัติงาน การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารทางวิชาการอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน อาจเนื่องมาจากองค์กรสภาตำบล เป็นองค์กรบริหารงานพัฒนาชนบท ที่อยู่ในระดับล่างสุด เป็นองค์กรรองรับการดำเนินการ ตามโครงการของหน่วยงานราชการ กระทรวง คปต. จึงมีความต้องการสนับสนุนให้สภาตำบลมีความรู้ ความสามารถในการบริหารการพัฒนาชนบทตลอดจนข้อมูลที่ถูกต้องและงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน

(2) ความต้องการในด้านขวัญและกำลังใจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คปต. ที่เป็นข้าราชการมีความต้องการในการปฏิบัติเป็นอันดับแรกคือ การที่ผู้บังคับบัญชาในระดับกระทรวง กรม มีการประสานแผนประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน จะเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ของ คปต. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจเนื่องมาจากนโยบายของแต่ละหน่วยงาน แต่ละกระทรวงแตกต่างกัน จึงทำให้ คปต. แต่ละหน่วยงานนำมาปฏิบัติซึ่งเป็นการทำงานแบบต่างคนต่างทำ ยกตัวอย่างเช่น พัฒนาการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลระดับตำบล สาธารณสุข จัดตั้งศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน ส่วนเกษตรตำบลก็จัดตั้งศูนย์เกษตรประจำตำบล เป็นต้น ทั้งๆ ที่งานแต่ละหน่วยงานดำเนินการ เป้าหมายคือประชาชนได้รับประโยชน์ถ้าหากว่าผู้บังคับบัญชา ระดับกระทรวง กรม มีการประสานกันบ้าง ก็จะสามารถทำให้การ

ปฏิบัติงานของ คปต.มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกรมพัฒนาชุมชน (2534) ซึ่งได้ประชุมเมื่อปี 2534 เรื่องการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน และการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งใน 9 ประเด็นคือ ผู้บังคับบัญชาของ คปต.ระดับกรม,กระทรวง ไม่ได้ประชุมปรึกษาหารือเพื่อสนับสนุนกันในเรื่องการทำงานของ คปต.

ส่วน คปต. ที่เป็นประชาชนมีความต้องการ การได้รับความร่วมมือจาก กม. กสศ.และราษฎรในการปฏิบัติงาน การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน อาจเนื่องจากว่า ถ้าหากได้รับความร่วมมือจาก กสศ.กม.ผู้นำท้องถิ่นมากกว่านี้ จะทำให้การปฏิบัติงานของ คปต. ในฐานะที่ปรึกษาสภาตำบลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.6 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรสนับสนุนในด้านงบประมาณวัสดุอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติงาน คปต. ให้เพียงพอ

(2) ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจง ผูกอบรมหัวหน้าส่วนราชการ ในระดับอำเภอ/จังหวัด ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของ คปต. และจะได้ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

(3) ส่วนกลางควรจัดงบประมาณสำหรับฝึกอบรม/สัมมนา คปต. ทั้งคณะ ในเรื่องบทบาทหน้าที่ หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพัฒนาชนบท ให้ คปต. ทุกคนเป็นประจำทุกปี

(4) ผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัด/อำเภอ ควรติดตามนิเทศ ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของ คปต. เพื่อเป็นการให้ขวัญและกำลังใจ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการ ในการปฏิบัติงานของ คปต. ในจังหวัดอื่น ระดับเขตหรือระดับภาค

(2) ควรศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานของ คปต.

(3) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะทำงานสนับสนุน
การปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล